

Asia: VN/14277/2025

Lausuntopyyntö hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne ehdotetuista hyte-kertoimen indikaattorien tavoitearvoista (3 §) ja laskentatavasta (3 a §)?

-

2. Huomionne ehdotetuista pelastustoimen riskikertoimen tekijöistä ja niiden painokertoimista (4 §)?

-

3. Muut mahdolliset huomionne asetuksesta?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimessa on oltava vahva ennakoivan ja ehkäisevän tuen painotus. Sote-uudistus pohjautui ajatukselle, että painopiste siirretään korjaavista palveluista kohti ennaltaehkäisyä. LSKL pitää arvokkaana, että tämä painotus näkyy vahvasti hyte-kertoimen uudistustyössä.

Hyvinvointialueet myöntävät ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin (Laki toimeentulotuesta 1412/1997, 8 §).

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruusina henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot. Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta, lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita ja muita näihin verrattavia olosuhteita tai tarpeita. (Laki toimeentulotuesta 1412/1997, 7 §.) Heikommassa taloudellisessa tilanteessa

olevien lapsiperheiden kannalta nämä tuet ovat merkittäviä mm. yllättävien menojen ja lasten harrastustoiminnan kattamiseen. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen saamisen on oltava jatkossakin mahdollista.

Hyte-kerrointa uudistettaessa on tärkeää pohtia, miten voidaan varmistaa, että hyvinvointialueilla on riittävät resurssit ja osaaminen ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämiseen. Myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että eri hyvinvointialueiden asukkailla on samansuuntaiset mahdollisuudet saada ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea.

Hallitus suunnittelee perustoimeentulotukeen merkittäviä heikennyksiä. Jos lausunnoilla ollutta lainsäädäntöä toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta viedään ehdotetussa muodossa eteenpäin, voi olla, että jatkossa hyvinvointialueilla on yhä enemmän tarvetta myöntää ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea. Perustuslain 19. pykälän mukaisen ihmisarvoisen elämän edellytysten turvaaminen on välttämätöntä. Lisäksi lasten näkökulmasta on tärkeää, että Lapsen oikeuksien sopimuksen 26. artikla lapsen oikeudesta sosiaaliturvaan ja 27. artikla lapsen oikeudesta riittävään elintasoon toteutuu täysimääräisesti.

Saramaa Heidi
Lastensuojelun Keskusliitto